

ŽIARA VÝCHODU (1921 – 1922)¹

Ján DŽUJKO

Jedným z charakteristických znakov medzivojnovej Československej republiky bol vysoký počet politických strán. Tie sa snažili vydávať vlastné tlačové orgány, pomocou ktorých mohli vplývať na svojich voličov a propagovať v nich svoj politický program. Popri celorepublikových ústredných periodikách vydávali i regionálne noviny a časopisy. Aj na východnom Slovensku tak v rokoch 1918 – 1939 vychádzalo niekoľko periodík, ktoré sa hlásili k jednotlivým stranám vtedajšieho politického spektra.

Jednou zo strán, ktorá sa rozhodla vydávať svoj regionálny časopis bola Československá sociálnodemokratická strana robotnícka. Tá vydávala pre každý svoj obvod na Slovensku jedno periodikum. Pre košický obvod to bola *Žiara východu* (1921 – 1922).

Žiara východu začala vychádzať v Košiciach 25. marca 1921 s podtitulom Týždenník

Československej soc. demokratickej strany robotníckej. Tlačila sa na 4 – 8 stranách v Slovenskej Kníhtlačiarňi v Košiciach. Hlavným redaktorom periodika bol český lekár a univerzitný profesor Jaroslav Stuchlík. Postupne sa v periodiku sformovali rubriky: Besednica, Čo nám píšú, Doma, Dopisy, Chýrnik, Kútik R. T. J., Odborová hliadka, Org. záležitosti, Politická hliadka, Sociálny obzor, Voľná myšlienka, Za hranicami a Ženská hliadka.

V prvom čísle predstavila *Žiara východu* svoj program. Jej prvoradou úlohou bolo brániť politický program socializmu a politicky a hospodársky podporovať slovenských robotníkov. Chcela prispieť k tomu, že socializmus už nebude pre nich len prázdny bezobsažným slovom, ale plnohodnotným pojmom. Ideové zameranie obsahu týždenníka mali vystihovať tri slová: socializmus, republika a národnostná spravodlivosť. Už po pol roku existencie časopisu sa redakcia rozhodla zväčšiť jeho rozsah. Svoj záujem chcela sústrediť najmä na národohospodárske a politické problémy, avšak na periférii jej záujmu nemali ostať ani otázky týkajúce sa kultúrneho a náboženského života vtedajšej spoločnosti. Dominantne sa však naďalej chcela venovať sociálnodemokratickému hnutiu a udržiavať styk s miestnymi organizáciami na východnom Slovensku. Na okraji jej záujmu nemalo zostať ani povznesenie

1 Príspevok vznikol v rámci projektu APVV-19-0058 *Multietnicita a multikonfesionalita a ich vplyv na spoločenský, politický a kultúrny vývoj okrajových oblastí v prvej polovici 20. storočia (na príklade východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi)*.

vzdelanostnej a politickej úrovne obyvateľstva žijúceho v tomto regióne. Spestriť obsah periodika sa snažila redakcia aj začiatkom januára 1922. Popri zväčšenom formáte sa mali noviny viac venovať aktuálnemu daniu v zahraničí a športovému spravodajstvu.

Z obsahovej stránky sa počas svojej existencie časopis venoval najmä politike Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej. U čitateľov sa snažil presadiť politický program tejto strany a prispieť k lepšej regionálnej organizovanosti jej členov. Na stránkach periodika nechýbali informácie z regiónu, z celého Slovenska, ale ani zo zahraničia.

Napriek tomu, že periodikum vychádzalo pravidelne a malo dostatok čitateľov Československá sociálnodemokratická strana robotnícka sa rozhodla, že popri denníku *Robotnícke noviny* bude vydávať na Slovensku, v Ružomberku, len jediný týždenník *Bojovník*. Následkom tohto rozhodnutia strany tak *Žiara východu* prestala 21. júna 1922 vychádzať.

Použitá literatúra:

- DŽUJKO, Ján. 2008. Prehľad po slovensky písaných novín a časopisov vychádzajúcich na východnom Slovensku v rokoch 1919 – 1938. In *Annales historici resovienses*, roč. 8, 2008, s. 138-154. ISSN 1336-7528.
- KIPSOVÁ, Mária a kol. 1968. *Bibliografia slovenských a inorečových novín a časopisov z rokov 1919 – 1938*. Martin : Matica slovenská, 1968. 1074 s.
- Žiara východu* (1921 – 1922)